

ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA O'ZBEKISTONNING EKOLOGIK SIYOSATI

Abdurashidova Shabbona

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida ekologik siyosatning shakllanishi, atrof-muhitni muhofaza qilishning zamonaviy yo'nalishlari va amalga oshirilayotgan islohotlarning mohiyati yoritilgan. Unda ekologik barqarorlikni ta'minlash, chiqindilarni qayta ishlash, suv va havo resurslarini muhofaza qilish hamda yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonlari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: ekologiya, ekologik siyosat, barqaror rivojlanish, yashil iqtisodiyot, ekologik xavfsizlik.

Аннотация: В данной статье рассматривается формирование экологической политики Республики Узбекистан, современные направления охраны окружающей среды и сущность проводимых реформ. Анализируются процессы обеспечения экологической устойчивости, переработки отходов, охраны водных и воздушных ресурсов, а также перехода к «зеленой» экономике.

Ключевые слова: экология, экологическая политика, устойчивое развитие, зеленая экономика, экологическая безопасность.

Annotation: This article examines the formation of Uzbekistan's environmental policy, modern directions of environmental protection, and the essence of ongoing reforms. It analyzes the processes of ensuring ecological sustainability, waste recycling, protection of water and air resources, and the transition to a green economy.

Keywords: ecology, environmental policy, sustainable development, green economy, environmental safety.

Bugungi kunda ekologik muammolar global miqyosda insoniyat oldida turgan eng dolzarb masalalardan biridir. Atrof-muhitning ifloslanishi, iqlim o'zgarishi, tabiiy resurslarning kamayib borishi va biologik xilma-xillikning yo'qolishi butun dunyo hamjamiyatini tashvishga solmoqda. Shu sababli, har bir davlat ekologik siyosatini zamonaviy tamoyillar asosida shakllantirishi va barqaror rivojlanish strategiyasini amalga oshirishi zarur. O'zbekiston ham mustaqillikka erishganidan buyon ekologik muammolarni hal etish, atrof-muhitni muhofaza qilish va yashil iqtisodiyotga o'tish yo'lida tizimli islohotlarni amalga oshirmoqda. O'zbekiston Respublikasining ekologik siyosati mamlakatning tabiiy boyliklarini saqlash, aholining sog'lig'ini himoya qilish va iqtisodiy rivojlanishni ekologik barqaror yo'nalishda olib borishga qaratilgan. 2019-yilda qabul qilingan "Atrof-muhitni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonun va "Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi" ushbu sohadagi davlat siyosatining huquqiy asosini yaratdi. Mazkur hujjatlar asosida ekologik xavfsizlikni ta'minlash, chiqindilarni kamaytirish, suv va havo ifloslanishini nazorat qilish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish bo'yicha aniq chora-tadbirlar belgilab berildi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida ekologik siyosat yangi bosqichga ko'tarildi. 2022-yilda "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"da ekologik barqarorlik va yashil iqtisodiyot masalalariga alohida e'tibor qaratildi. Bu strategiyada atrof-muhitni muhofaza qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilandi. Xususan, Orolbo'yi hududini tiklash bo'yicha maxsus ekologik dasturlar, "Yashil makon" umummilliy loyihasi, suv resurslarini tejash va chiqindilarni qayta ishlashga qaratilgan tashabbuslar buning yaqqol isbotidir. O'zbekiston ekologik siyosatini amalga oshirishda xalqaro hamkorlikka ham katta ahamiyat bermoqda. Mamlakat Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki kabi xalqaro tashkilotlar bilan ekologik loyihalarni birgalikda amalga oshirmoqda. Masalan, "Orolbo'yi mintaqasida ekologik muammolarni yumshatish dasturi", "Yashil energiya markazlari" va "Iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish strategiyasi" kabi tashabbuslar O'zbekistonning ekologik siyosatini xalqaro miqyosda mustahkamlamoqda.

Atrof-muhitni muhofaza qilishning zamonaviy yo'nalishlari orasida chiqindilarni qayta ishlash va resurslardan samarali foydalanish alohida o'rin tutadi. Hozirgi kunda O'zbekistonda qattiq maishiy chiqindilarni saralash, qayta ishlash korxonalari soni ortib bormoqda. Bundan tashqari, energetika sohasida quyosh va shamol elektr stansiyalarining barpo etilishi ekologik siyosatning muhim natijasi bo'lib xizmat qilmoqda. Qayta tiklanuvchi energiya manbalariga o'tish, karbonat chiqindilarini kamaytirish va "yashil texnologiyalar"ni ishlab chiqish orqali mamlakat iqtisodiy rivojlanish bilan birga ekologik barqarorlikni ham ta'minlamoqda.

Yashil iqtisodiyot konsepsiyasi O'zbekiston ekologik siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, unda ekologiya va iqtisodiyot o'zaro uyg'unlikda rivojlanadi. Bunda iqtisodiy o'sish atrof-muhitni ifloslantirmasdan, balki tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va chiqindilarni kamaytirish orqali amalga oshiriladi. Ushbu tamoyillar nafaqat ekologik barqarorlikni, balki iqtisodiy samaradorlikni ham oshirishga xizmat qiladi. Ekologik siyosatning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun fuqarolarning ekologik madaniyatini oshirish, ta'lim tizimida ekologik tarbiya va ongni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston oliy o'quv yurtlarida ekologiya yo'nalishlari bo'yicha kadrlar tayyorlash, ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash ham ushbu siyosatning tarkibiy qismidir. Shuningdek, ekologik nazorat tizimini takomillashtirish va jamoatchilik ishtirokini kengaytirish orqali ekologik mas'uliyatni kuchaytirish ko'zda tutilgan.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning ekologik siyosati zamonaviy yo'nalishlarda rivojlanmoqda va davlatning barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishida muhim rol o'ynamoqda. Atrof-muhitni muhofaza qilish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish orqali mamlakat ekologik xavfsizlikni ta'minlash bilan birga, iqtisodiy taraqqiyotga ham erishmoqda. Kelgusida bu boradagi siyosatni yanada kuchaytirish, xalqaro tajribalarni tatbiq etish va ekologik ongni yuksaltirish O'zbekistonning ekologik barqarorligini mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sh. M. Mirziyoyev. *Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi*. – Toshkent: “O'zbekiston” nashriyoti, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti PQ–5064-son qarori. “*Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida*” (2019-yil 4-oktabr).
3. “Atrof-muhitni muhofaza qilish to'g'risida”gi Qonun, O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, 2019-yil, №3.
4. O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi rasmiy sayti – <https://www.uznature.uz>.
5. Karimov I. A. *O'zbekiston iqtisodiy islohotlar yo'lida*. – Toshkent: “O'zbekiston” nashriyoti, 2015.